

EIDSVOLL KOMMUNE

Forslag til budsjett 2015

Handlingsplan for perioden 2016-2019

Venstres kommentarer til rådmannens grunnlagsdokument for budsjettet

Det fremkommer i Rådmannens grunnlagsdokument at budsjettet er utarbeidet i faste 2016-priser. Konsekvenser av nye tiltak er lagt inn med økonomisk konsekvens. Dette er en sannhet med modifikasjoner.

Det er lagt økt utgift som konsekvens av lønnsøkning som for 2019 inkludert sosiale kostnader er ca. 22,5 millioner kroner. Det er ikke lagt inn konsekvens for økt pris på varer og tjenester kommunen kjøper. Det er neppe holdepunkter for at lønnsøkningene i Eidsvoll kommune skal avvike vesentlig fra lønnsøkningen utenfor kommunen. Dette vil antakeligvis medføre en tilsvarende relativ inntektsøkning for de som skal betale skatt til Eidsvoll kommune, og gjennom dette en tilsvarende relativ økning i kommunens skatteinntekter. Det er ikke lagt inn økning i skatteinngangen gjennom handlingsplanperioden.

I forhold til kommunens inntekt gjennom skatt og rammetilskudd fra staten er det strengt tatt lagt opp til en reduksjon av inntekten på 17 millioner kroner for 2019 sammenlignet med 2016. Noe over halvparten av dette skyldes at Rådmannen har tatt ut veksttilskuddet for årene 2018 og 2019 på bakgrunn av usikkerhet knyttet til befolkningsveksten mot slutten av handlingsplanperioden.

Eidsvolls nabokommuner Nannestad og Ullensaker håndterer dette på en annen måte. Ullensaker legger inn økningen i skatteinntekten lik antatt befolkningsvekst. På samme måte har de lagt til grunn "en grov framskrivning av økt kostnad innen barnehage-skole, helse og omsorg og teknisk og eiendom. Nannestad også valgt å legge inn vekst i skatt og rammetilskudd fra staten. De har valgt å legge dette slik at det kompenserer for lønns- og prisvekst gjennom handlingsplanperioden.

Budsjetteringsprinsippet Eidsvoll har valgt medfører slik Venstre ser det stor grad av sikkerhet for at kommunen ikke opplever store økonomiske utfordringer, noe som på mange måter er bra. Samtidig vil Eidsvoll antakelig få et bedre økonomisk resultat enn det som fremkommer i grunnlagsdokumentet, særlig mot slutten av handlingsplanperioden.

Eidsvoll oppnår dårlige resultater når det foretas sammenligninger av de tjenestene norske kommuner leverer. Det kan pekes sektorer som helse og omsorg og skole. Venstre er av den oppfatning at dette er en større utfordring en kommunens økonomi og at en derfor bør satse noe mer på å styrke enkelte tjenester utover det som framkommer i Rådmannens Grunnlagsdokument.

Kommentarer til budsjettåret 2015

Etter at en storcoalisjon av Ap, Høyre, FrP, KrF, og EDB styrte Eidsvoll inn på ROBEK-listen høsten 2013 ved å vedta et budsjett for 2014 og handlingsplan som ikke var saldert, fikk Eidsvoll våren 2014 nytt budsjett for 2014. Dette budsjettet inneholdt en rekke kutt i kommunens tjenestetilbud.

Ambisjonen for alle partier var at budsjett og handlingsplan for 2015 - 2018 skulle bringe Eidsvoll ut av ROBEK. De tre store partiene i Eidsvoll (Ap, Høyre og FrP) fortsatte samarbeidet de hadde fra året før, mens KrF og EDB ikke deltok. Budsjettet inneholdt ytterligere kutt i driften, og rådmannen foreslo nedleggelse av Finstad skole fra skolestart høsten 2015 og nedleggelse av Eidsvoll Verk skole. Budsjettet som ble vedtatt inneholdt begge nedleggelsene selv, om det ble tatt forbehold og elevvekst når det gjald Eidsvoll Verk skole. En utredning og vurdering av elevveksten etter at budsjettet ble vedtatt har ført til at rådmannen i årets grunnlagsdokument har fjernet nedleggelse av Eidsvoll Verk skole. Finstad skole ble nedlagt fra skolestart høsten 2015.

Venstre, KrF, SV og SP laget alle egne forslag til budsjett og handlingsplan – og alle forslagene var i balanse. Dermed ville alle budsjettforslagene for 2015 og resten av økonomiplanperioden sørget for at Eidsvoll kom ut av ROBEK-listen.

Eidsvoll kom ut av ROBEK, og det økonomiske resultatet for 2014 ble sterkt med et netto overskudd i driften på over 30 millioner kroner. Tertialrapport 2 2015 viser at kommunen også for 2015 styrer mot et godt økonomisk resultat. Dette viser at administrasjonen har klart å få kontroll og oversikt over kommunens utgifter og inntekter.

Med dette som bakteppe kan man i ettertid spørre seg om alle de kuttene som ble gjennomført i 2014 var nødvendige. Eidsvoll har fortsatt en sterkt befolkningsvekst og elevvekst i skolen. Nedleggelsen av Finstad med flytting av nesten alle elevene til Ås har medført at denne skolen er sterkt presset på kapasitet i en situasjon hvor skolen bygges ut og store deler av ute arealet ikke er tilgjengelig for elevene. Dal skole er fylt opp i en slik grad at til tross for at man har økt kapasitet ved hjelp av brakker har man måttet benytte gangareal til undervisning. Råholt skole har måttet ta i bruk eldre brakker til undervisningsformål på grunn av økt elevmasse.

Venstre er fornøyd med flere sider ved rådmannens grunnlagsdokument for 2016 - 2019. Når det gjelder investeringer på skole har rådmannen i handlingsplanperioden fått på plass en full rehabilitering av Vilberg ungdomsskole, helt ny barneskole for Vilberg, rehabilitering/utvidelse av Råholt skole slik at brakkene ved skolen kan fjernes, utvidelse av Ås skole til full to-parallellskole, og utvidelse av Eidsvoll Verk skole til full to-parallell skole.

Grunnlagsdokumentet viser at administrasjonen gjennomfører tiltak for å ta kontroll med utgiftene til sosialstønad gjennom nødvendig bemanning og oppstart av aktiviteter for yngre mottakere av sosialhjelp.

Venstre støtter også rådmannens forslag om økt bemanning i hjemmetjenesten. Både for å bidra til en bedre tjeneste og redusere sykefraværet innen tjenesten. Rådmannen har også

økt frikjøp av verneombud i Eidsvoll kommune, noe Eidsvoll Venstre hadde inne i sitt forslag til budsjett og handlingsplan høsten 2014.

Eidsvoll Venstre er fornøyd med at formannskapet har støttet forslaget fra Høyre om redusert utgiftsdekning til IT-utstyr til politikerne for å få til livestreaming av kommunestyrets møter, selv om dette i utgangspunktet ikke er foreslått av rådmannen. Venstre vil at både møtene i formannskapet og i sektorstyrene også skal livestreames.

Om Venstres endringsforslag til rådmannens grunnlagsdokument

Nei til eiendomsskatt

Rådmannen har i sitt forslag til budsjett og handlingsplan ikke lagt opp til innføring av eiendomsskatt. I forbindelse med sin presentasjon av forslag til budsjett og handlingsplan høsten 2014 begrunnet Rådmannen sitt standpunkt i forhold til ikke å innføre eiendomsskatt. Rådmannens begrunnelse den gang var at kommunen først bør forsøke å skaffe balanse mellom utgifter og inntekter gjennom det arbeidet som var påbegynt før en eventuelt innførte eiendomsskatt. I tiden etter har Eidsvoll kommune oppnådd et god driftsresultat over 30 millioner kroner i 2014 og ser ut til å styre mot et godt resultat også i 2015.

Selv om mer enn 350 av landets 428 kommuner nå har innført eiendomsskatt ønsker Venstre å advare mot å innføre eiendomsskatt og på denne måten bidra til å sementere dagens inntektssystem for norske kommuner. Det er i dag en stor forskjell mellom kommunal ressursknapphet og statlig rikdom.

Staten har mye penger til disposisjon. Venstre ønsker ikke at staten skal bruke mer penger men fordele de på en annen måte enn i dag. Kommunene er det offentlige servicenivået som er nærmest innbyggerne og bør derfor få tilført en større andel av andel av de statlige midlene. I tillegg bør det lokale selvstyret revurderes. Slik det er i dag har staten for stor kontroll over hvilke oppgaver og inntekter kommunene har. Pålagte oppgaver er ofte underfinansiert og lokalpolitikere har derfor ofte lite handlingsrom å må gjøre det beste ut av det.

Eiendomsskatt kan også sees som et middel til utjevning av velstand mellom de som eier egen bolig og de som ikke eier. Eidsvoll Venstre mener at spørsmålet om eiendomsskatt ikke kan sees isolert sett fra resten av skattesystemet. Venstre mener derfor at spørsmålet om eiendomsskatt bør avgjøres på rikspolitisk nivå.

Veksttilskudd

Ved behandlingen av budsjett og handlingsplan høsten 2014 ble det stor oppmerksomhet rundt veksttilskuddet på grunn av en regelendring som gjorde at Eidsvoll fikk et veksttilskudd på ca. 10 millioner kroner. Rådmannen hadde den gang lagt til grunn at Eidsvoll ville få veksttilskudd for de to første årene, men så ingen ting for de to siste årene i handlingsplanperioden. I år er reglen endret slik at innslagspunktet for veksttilskudd er senket fra 1,6 % til 1,5 %. I tillegg til dette er satsen økt fra 55 000,- pr. innbygger over grensen til 56 485,-. Dette gir isolert sett Eidsvoll mulighet til et enda høyere veksttilskudd. Rådmannen legger opp til et noe høyere tilskudd i 2016, men et litt lavere i 2017 og ingen ting de to siste årene i handlingsplanperioden. Befolkningsveksten har de to siste årene vist en svakt fallende tendens. Venstre har derfor lagt opp til et veksttilskudd som ved en befolkningsvekst fallende mot 2,0% i 2018 fra 2,4 i 2014.

Økt skatteanslag

Venstre har tidligere pekt på konsekvensen av den store befolkningsveksten i Eidsvoll i forhold til kommunens inntekter. Rådmannen har heller ikke for neste år lagt inn økning i hverken inntekter eller utgifter som følge av befolkningsveksten. Til KS modell for beregning av kommunale utgifter og inntekter (den såkalte Stolp-modellen) finnes et vedlegg til en slik beregning. Veldig grovt sett antas det at en ved å anvende denne vil å en realinntektsvekst som er lik differansen mellom kommunens befolkningsvekst og befolkningsveksten for hele landet. De siste årene har denne differansen vært noe over 1%. Rådmannen har i møte med Venstre gitt uttrykk for at kommunen er for liten og at svingningene er for store til at det anbefales å benytte en slik beregning.

Fordi Venstre ikke har støtte fra administrasjonen eller øvrige politiske partier for en slik beregning er Venstres budsjettforslag ikke saldert med en slik inntektsvekst. Effekten er likevel beskrevet som eksempler nedenfor talldelen i budsjettforslaget. Det fremkommer en realinntektsvekst på henholdsvis 0.25%, 0,5% og 1%. Venstre er fortsatt av den oppfatning at en slik beregning burde vært foretatt som grunnlag for budsjett og handlingsplan for Eidsvoll.

Omsorgsboliger i Feiring

Venstre var med i det flertallet som vedtok nedleggelse av Feiring aldershjem. Under valgkampen fikk partiene i forbindelse med en debatt i Feiring presentert en løsning med åtte omsorgsboliger i Feiring. Det ble lagt frem et forslag hvor private interessenter skulle kjøpe bygningen av Eidsvoll kommune for så å bygge ut og leie til Eidsvoll kommune. Det ble også presentert en annen løsning, hvor kommunen sto for utbyggingen av omsorgsboligene for utleie til aktuelle beboere. Alle partiene som var tilstede ga sin støtte til ideen om disse omsorgsboligene. Da rådmannen tidligere i høst la frem saken for formannskapet fremkom at man i utgangspunktet ikke kan gi bort bygningen for en symbolsk sum. Det settes en begrensning på 100 000 Euro noe som er et langt lavere beløp enn verdien av Feiring aldershjem slik det nå står. I realiteten medfører dette at alternativet hvor private interessenter i Feiring bygger ut for utleie til Eidsvoll kommune er uaktuelt. Dette har ført til at Høyre og FrP går imot at det bygges omsorgsboliger ved Feiring aldershjem. Venstre mener at selv om kommunen nå tar risikoen ved utbyggingen er det reelle innholdet det samme, og løsningen svært økonomisk attraktiv for Eidsvoll. Rådmannen peker på mulig overkapasitet i Nordbygda ved en slik utbygging. Venstre vil at administrasjonen ser på mulig alternativ bruk av noen av omsorgsboligene som ligger på Langset.

Redusert nedtrapping av kjøp av private sykehjemsplasser

Vilberg helsetun har fire enkeltrom som benyttes som dobbeltrom. Dersom man ønsker å avvikle denne ordningen må man i utgangspunktet redusere nedtrappingen av kjøp av private sykehjemsplasser slik at fire beboere kan benytte private plasser i stedet. Dette tiltaket vil avvikle bruken av disse rommene med to beboere, dersom behovet ikke øker utover det som er antatt.

Økt bemanning på skolesektoren

Venstre er fornøyd med at kommunen ser ut til å skaffe tidsmessige og gode skolebygg. Samtidig vet vi at Eidsvoll ikke har oppnådd de resultatene vi ønsker i skolen og at det er grunn til å tro at det store frafallet i videregående skole delvis skyldes at våre elever har for svake faglige ferdigheter fra grunnskolen. En styrking av utdanningsnivået i Eidsvoll er antakeligvis en av de viktigste tiltakene kommunen kan gjøre for å bedre forutsetningene for at kommunen også skal lykkes i å tilby sine innbyggere gode tjenester på andre områder. Dette er både knyttet til at et høyere utdanningsnivå gir høyere skatteinngang, men minst like viktig er sammenhengen mellom helse og utdanning. Venstre ønsker derfor å øke bemanningen i skolen. Dette gir bedre forutsetninger for mer tilpasset undervisning, mindre spesialundervisning, og et bedre resultat for elevene i Eidsvolls skoler.

Psykomotorisk behandling

Ventetiden på psykomotorisk behandling i Eidsvoll er svært lang. I tillegg er fagmiljøet lite og gir dermed lite rom for faglig utvikling. Kostnaden for kommunen ved én hjemmel er ca. 100 000,-, men gevinsten kan bli en 100 % økning av tilbudet.

Personer med muskel-, skjelettplager og -smerter/sterk kroppslig ubehag uten en avklart diagnose eller diagnose der annet behandlingstilbud ikke finnes, vil kunne oppleve bedring med psykomotorisk behandling. Spesielt for unge og mennesker i arbeidsfør alder, er det belastende både for de det gjelder og samfunnet at ventetiden er så lang.

Gjenåpning av kinodrift i Panorama

Venstre var mot nedlegging av kinodriften ved Panorama. Den gangen kinodriften ble lagt ned var det lagt til grunn en årlig innsparing for kommunen på 570 000,-. Flertallspartiene Ap, SP og SV har i sitt felles endringsforslag til budsjettet lagt opp til prøvedrift og har satt kostnaden til noe over 100 000,- kr. Det kan stilles spørsmål ved om dette er tilstrekkelig men Venstre velger å støtte forslaget, og håper dette vil bidra til kinodrift til glede for Eidsvolls befolkning. Siden det er uaktuelt å stemme for flertallspartiens forslag, tar Venstre opp samme forslag i sitt budsjettalternativ.

Utbygging av kulturlokaler, omsorgsboliger og boliger for salg på Søndre Samfunn

Rådmannen har i sitt utkast til budsjett og handlingsplan lagt inn at dagens Søndre Samfunn skal rives og at det skal bygges bibliotek, omsorgsboliger og alminnelige boliger for salg på eiendommen. Venstre er i sterk tvil om dette er en løsning en ønsker å støtte. Løsningen innebærer i første omgang økt lånebehov og risiko for kommunen. Senere kan dette bli en gunstig måte å få et tidsmessig bibliotek og omsorgsboliger sentralt på Råholt i umiddelbar nærhet til Gladbakk. På bakgrunn av usikkerheten rundt dette har Venstre valgt å støtte forslaget til AP, SP og SV hvor det legges opp til utsettelse av prosjektet, Dette innebærer i første omgang reduserte kostnader til lån og avdrag.

Mottak av flyktninger

Eidsvoll har tidligere hatt en avtale om bosetting av 15 flyktninger pr. år. Etter initiativ fra tidligere ordfører laget Rådmannen våren 2015 en utredning av muligheten for å ta imot flere flyktninger. Utredningen viste at Eidsvoll hadde tatt imot litt varierende antall opp til 19 pr. år. Det framkom at Rådmannen vurderte at det var mulig å ta imot ca. 20 flyktninger pr. år uten å bemanne opp berørte tjenester i kommunen. I forbindelse med en forespørsel om økt bosetting høsten 2015 på grunn av flyktningkrisen er det nå innstilt på en økning til 20 pr. år fra Formannskapet. I forslaget til budsjett og handlingsplan fra AP, SP og SV framkommer det at en vil gjeninnføre innføringsklasse for fremmedspråklige elever i Eidsvoll, noe Eidsvoll Venstre støtter. I Rådmannens forslag til budsjett og handlingsplan er det også lagt opp til en stilling ved NAV Eidsvoll for økonomisk rådgivning (programrådgiver) ovenfor flyktningene. Venstre mener at Eidsvoll bør kunne ta en større del av den felles utfordringen vi nå ser i Norge i forhold til å bosette flyktninger slik at de ikke bli sittende i mottak uten å kunne begynne livene sine i Norge.

Det er fortsatt usikkert hvor store de statlige tilskuddene bli for bosetting av flyktninger, men utfordringen må løses i norske kommuner. Venstre mener at Eidsvoll ikke har dårligere forutsetninger for å lykkes med dette arbeidet enn andre kommuner. Med utgangspunkt i løsningen som er beskrevet i forslag til budsjett og handlingsplan i vår nabo kommune Nannestad legger Venstre til grunn at økt integreringstilskudd fra staten dekker Eidsvolls økte utgifter til bosetting. Venstre legger til grunn at en på grunn av behov for økt bemanning i berørte tjenester i kommunen ikke vil kunne øke bosettingen til 40 før i 2017. Det legges derfor opp til at Eidsvoll skal bosette 30 flyktninger i 2016 og så 40 pr. år fra 2017.

DRIFTSBUDSJETT OG HANDLINGSPLAN 2016 - 2019

Endringsforslag fra Venstre til rådmannens grunnlagsdokument

Endringer er oppgitt i hele 1000 kr sammenlignet med grunnlagsdokument

DRIFT:

Post	2016	2017	2018	2019	Sum
Kjøp av 4 sykehjemsplasser	1800	3600	3600	3600	12600
Redusert egenbetaling sykehj.pl	200	400	400	400	1400
Godtgj gruppeledere	45	45	45	45	180
Øket frikjøp ordfører	160	160	160	160	640
Kinodrift Panorama	212	212	212	212	848
Inntekt kinodrift	-109	-109	-109	-109	-436
Innføringsklasse	620	1425	1425	1425	4895
Offentlig toalett	25	25	25	25	100
Ekstra ans planavd.	400	800	800	800	2800
Inntekt planlegger			-400	-800	-1200
Økt bemanning skole	3000	3000	3000	3000	12000
Pyskomotorisk fysioterapi	100	100	100	100	400
Red avs. Disp komm.st	-4000	-4000	-4000	-4000	-16000
Vedl.h./drift omsorgsb.		53	106	106	265
Leieinnt omsorgsboliger		-420	-840	-840	-2100
Økte finanskostn rente/avdr.				52	52
Økt integreringstilskudd	-1400	-2800	-2800	-2800	-9800
Økte kostnader bosetting	1400	2800	2800	2800	9800
Sum endringer drift	2453	5291	4524	4176	16444
Finansiering drift					
Råholt bibl., red. utg. vedlikehold				-420	-420
Råholt bibl., drift				-1097	-1097
Veksttilskudd			-8000	-7000	-15000
Red kostn. Renter/avdr på lån	-248	-3184	-3048		
Sum endringer investering	-248	-3184	-11048	-8517	-16517
Endret driftsresultat	2 205	2 107	-6 524	-4 341	-6 553

Endringer i investeringer

Utsatt oppstart Søndre samf.	-2000	-9000		11000	0
Gater i Sundet utsatt tiltak	-14000		14000		0
Omsorgsboliger Feiring	8000	13500			21500
Bortfall investering Finstad s.	-5000				-5000
Tiltak BOA	1000				1000
Sum endring	-12000	4500	14000	11000	17500
Tilskudd Husbanken S samf.			24000	-24000	0
Salgsinntekt S Samf.			75000	-75000	0
Redusert salgsinntekt	4000				4000
Tilskudd Husbanken Feiring		-10699			-10699
Moms komp. Feiring	-1900	-2356			-4256
Endret låneopptak	9900	107555	-11300	-11000	95155
Sum endring	12000	94500	87700	-110000	84200

Økt realinntekt som følge av befolkningsvekst i 3 alternativer

0,25 %	0	2921	5850	8786	17557
	0	5842	11714	17615	35171
	0	11685	23487	35407	70579

Verbalforslag fra Eidsvoll Venstre

1. For å benytte seg av benytte seg av tilskuddet fylkeskommunen har etablert for ladepunkter for EL-biler bør det legges fram et forslag til plan for kommunestyret, i 2016 for etablering av slike ladepunkter på sentrale steder i kommunen.
2. I forbindelse med oppstart av planarbeid for Sundet tas det hensyn til ønskene om å bevare Sundtoppen som park og utvikle Skjoldnestangen som servicesenter for fritidsbåter og bobiler.
3. Klima- og energiplanen rulleres så snart som mulig. Det innarbeides målbare mål som kommunen rapporterer mot i et årlig klimaregnskap